

141

T Y P V S SELENOGRAPHICVS L U N Æ P H A S E S

E T

ASPECTUS VARIOS ADUMBRANS.

Luna inter
omnes Pla-
netas est
maximè
variâ.

TYPUS SELENOGRAPHICUS præcedens *Lunæ Theoriam* exhibet: ALTER hic sequitur ejusdem *Phases & Aspectus* varios in conspectum producens. Nullus autem ex Planetis tantâ Luminis sui variatione in oculos incurrit, quam hic ipse, qui celerissimo suo cursu, *Terrenum Orbem* sibi proximum, quotidie circumcurritans, admiranda diversitatis lucem mortalium oculis subiicit. Unde *Plinius lib. 2. cap. 9.* in hæc verba erumpit: *Sed omnium admirationem vincit novissimum sidus, terrisque familiarissimum, & in tenebrarum remedium à Natura repertum, Luna. Multiformi hæc ambage torsit ingenta contemplantium, & proximum sidus ignorari, maximè indignantium, crescenti semper, aut senescens. Et modo curvata in cornua, modo aequâ portione divisa, modo sinuata in Orbem, maculosa es demque subito prænitens, immensa orbe pleno, ac repente nullas alias pernox, & parte diei Solis lucem adiuvans: Deficiens, & in defectu tamen conspicua, quæ mensis exitu latet, cum laborare non creditur. Tam vero humilis, & excelsa, & ne id quidem modo uno, sed alias adnotata celo, alias contigua montibus, nunc in Aquilonem elata, nunc ad Austros dejecta. Quæ singula in eâ deprehendit hominum primus Endymion, & ob id amore ejus captus, famâ traditur.*

Luna inter
men à Sole
mutatur.

Stationes.

1.

2.

3.

4.

Denissimas
tenebras ex
Eclipsibus
Solaribus.

Exempla.

De *Lumine* ipso *Lunæ*, Corporisque ipsius constitutione & proprietatibus pag. 67. & 68. *Præloqui* nostri egimus, atque ex doctissimi *Hævelii* acutissimâ *Selenographiâ* compendiosè recensuimus opiniones *Autorum* præfate, quas de *Lunâ* tradidit, atque sententiam ipsius de *Lunari Luce* & illuminatione adiecimus, statuentis; *Lunam planè obscuram & nullo lumine præditam omne suum lumen à Sole mutuari, & ideo Corpus minutè diaphanum & pellucidum esse posse.* Argumentis autem sequentibus sententiam suam stabilivit: 1. *Experientiâ* communi etiam rudioribus est notissimum, *Lunam* ob Luminis sui decrementum & incrementum, ac Phasium vicissitudinem assiduam, quâ modo pleno, modo gibboso, modo dimidiato, modo falcato lumine corpus suum conspiciendum offert, proprio lumine id non posse præstare. 2. Si *Corpus* ipsius diaphanum & pellucidum appareret, propriâque suâ *Luce* constaret, semper *Lumine* plena conspiceretur. 3. Nullæ *Eclipses* forent tam *Solis* quam *Lunæ*, cum tamen illius obscuratio ab interpositione *Lunæ*, & hujus obtenebratio ab intereceptione *Terræ* proficiscatur, id quod apertissimè constat, & nullatenus contingere posset, si *Luna* proprio suo *Lumine* lucret, aut diaphanum corpus possideret. Sic enim inter *Terram* & *Solem* interveniens, illi Solare Lumen adimere non posset, nec etiam à *Terrâ* inter *Solem*, & *Corpus* suum intercedente *Lumine* suo spoliaretur. 4. Ex Opticis patet, *Lumen* non impeditum, per totam *Sphæram* activitatis suæ, in instanti necessàrio deferri, & lucem, coloresque in *Corporibus* *Diaphanis* distinctos penetrare: Sed contrarium fieri liquido constat in *Eclipsibus Solaribus*, quæ sæpissimè tantas tenebras adduxerunt, ut non solum *Stellæ* ipso tempore meridiano effulserint, sed & aves ex aère in terram deciderint, ut diversi, & fide digni *Historici* testantur. I. *Herodotus lib. 2. de Bello Lydorum cum Medis gesto.* II. *Thucydides lib. 2. anno primo Belli Peloponnesiaci.* III. *Ptolemaus lib. 5. Magni Operis cap. 11. & Theon in suo Commentario.* IV. *Julius Capitolinus. An. Christi 237. 12. Aprilis.* V. *Ammianus Marcellinus lib. 20. VI. An. 1187. 4. Sep-*

tembris. VII. An. 1560. die 21. Augusti, Clavio teste, qui, Conimbrice, ait, Solem, circa meridiem, non modico tempore constetum latuisse, tenebrasque fuisse, quodammodo nocturnis majores: neque enim, quò pedem quis poneret, videri potuisse, clarissimèque in Cælo Stellæ apparuisse: Aves etiam, mirabile dictu, ex aère in Terram præ horrore tam tetra observationis, decidisse. Vide Selenographiam laudati Authoris pag. 114. 115. Alstedius Encyclopædia lib. 17. & Vranometrie part. 2. cap. 8. Lunare Lumen revera non accrescere & decrescere, sed tantum ita nobis apparere ait. Nam, secundum ipsius opinionem, Luna aut omnino Luminis expers est, aut saltem obscuro lumine fulget, aprum tamen & recipiendo Solari Lumini idoneum Corpus habens, quod lumen receptum à se diffundere potest. Globi autem Lunaris Hemisphærium semper à Sole illuminatur, sed illuminatum non semper à nobis conspicitur, ideo quia versus Terram non semper vergit, aut Terra non obvertitur illa medietas, quæ Solaribus radiis illustratur. Sic in Novilunio medietas illuminata Soli, versus quem sursum porrigitur, est obversa sicut in Typo hoc SELENOGRAPHICO cernitur, ubi NOVLUNIVM monstrat LUNAM SOLI CONJUNCTAM, ac proinde ipsi medietatem illuminatam, Terra autem obscuram obvertentem. In PLENILUNIO autem ejusdem Typi videre est LUNÆ SOLI OPPOSITÆ dimidium Hemisphærium, quod Solaribus radiis illustratur, Terrestrem Globum respicere, & alterum, quod tenebris obducitur, à sole & Terrâ aversum esse. Reliquis autem temporibus eadem illa Medietas illuminata partim sursum, partim deorsum vergit, idcirco magis minuisse conspicua, adeo ut in utraq. Quadræ exactè Hemisphærii illustrati media pars tantum appareat, sicut Typus noster ostendit.

Luna igitur omni Luce evidenti prorsus destituta creditur, cum dimidius ejusdem globus, sive Dimidia ejusdem Pars, aut Dimidia superficies, quæ ad Solem aspectu, & facie suâ conversa est, Solaribus radiis receptis, splendat, & alterum ejus Hemisphærium, quod à Sole aversum est, semper in obscuritate & tenebris lateat, destitutum Solaribus radiis, qui totum Lunare Corpus nec transire, nec illustrare possunt. Nos autem Mortales in Terreno Globo versantes semper minorem de Medietate illa Lunari illuminatâ cernere possumus, adeo ut tota illa Medietas illuminata in conspectum nostrum perfectè, & absolute non veniat, licet in Plenilunio constituta in aspectum nostrum incurrat. Sed absurdum omnino alicui posset videri, Stellam, quæ nihil aliud, nisi Lux condensata esse dicitur, adeo obscurari posse, ut nec dimidia ejus pars perfectè & absolute oculis nostris conspicienda obijciatur. Hoc dubium forsân ita removeri posse quidam putant, quod Lunam credant vernaculo quidem suo, & proprio Lumine præditam esse, sed adeo infirmo, & debili, ut à nobis cerni non queat, nisi à Solaribus radiis receptis excitetur, & quasi animetur. Hinc ob proprii Luminis debilitatem, & exiguitatem respectivè & secundum quid Lunam obscuram nominari ajunt, cum illud respectu nostri non evidens esse, Eclipses Lunares doceant. Quocunque enim tempore Luna diametraliter Solari Corpori est opposita, ac ipsâ Terrâ inter utrumque hunc Planetam sic est constituta, ut radios Solares interceptat, atque Lunam obumbrat, necessàrio Lumine Solari privetur oportet, unde fit, ut ea ex conspectu nostro evanescat. Deinde reliquarum Lunæ Phasium rationem & causam aliam asseriri non posse arbitrantur, nisi ex Luminis evidentiâ & perpetuâ mutatione & vicissitudine.

Luna Lu-
men qual-
Lunare He-
misphæ-
rium sem-
per à Sole
illumina-
tur, non
semper
conspicitur

Luna luce
evidenti
prioris de-
stituta.

Aburdum.
Eius remo-
tio.

Luna se-
cundum
quid obscu-
ra.